

Boj o podobu evropské a české energetiky po roce 2020 teprve teď začíná

Stanovení evropských energetických cílů do roku 2030 je zcela zásadní pro budoucí vývoj nejen tuzemské, ale celé evropské ekonomiky. Podoba těchto cílů je výsledkem kompromisu schváleného Radou EU, tedy nejvyššími představiteli všech 28 členských zemí unie.

Om, jaké to bude mít dopady na českou energetiku a ekonomiku, diskutovali 7. 11. hosté na další ze série konferencí Institutu pro veřejnou diskusi na téma Energetická bezpečnost ČR. Mezi vystupujícími byl tentokrát i generální ředitel a předseda představenstva Skupiny ČEZ Daniel Beneš (na obrázku).

Dohoda obsahuje závazný cíl snížení emisí skleníkových plynů o 40 %, celounijní závazek výroby nejméně 27 % energie z obnovitelných zdrojů, zvýšení energetické účinnosti nejméně o 27 % a posílení propojenosti energetických sítí o 15 %. „Rámec do roku 2030 je naprostým minimem pro předvídatelnost podnikatelského prostředí v energetice, kde se plánují investice na desítky let dopředu,“ poznamenal na úvod Jan Michal, vedoucí Zastupení Evropské komise v ČR.

„Měli bychom se poučit z toho, jaké mají dnes praktické dopady energetické cíle definované do roku 2020. Cíl naplnění podílu obnovitelných zdrojů energie převládá nad ostatními, kterými jsou konkurenceschopnost a bezpečnost dodávek. Výsledek je ten, že konkurenceschopnost je dnes problémem, bezpečnost dodávek také. To se nám nesmí stát podruhé,“ uvedl generální ředitel ČEZ Daniel Beneš, jenž se přímo účastní jednání o energetických cílech na evropské úrovni. „Podle lídrů evropské energetiky (Magrittova skupina) by měl být stanoven jen jeden cíl, a tím je snížení emisí, a k němu nalézt efektivní nástroje,“ dodal Daniel Beneš. Zároveň upozornil, že stanovený cíl 27% podílu obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě znamená pro energetiku 47% podíl OZE.

Rámec 2030 je pro Evropu i pro Českou republiku nutným mezikrokem v přechodu k nízkouhlíkové ekonomice, tvrdí náměstek ministra průmyslu Tomáš Novotný, jenž má v rezortu na starosti výzkum, inovace a evropské dotace. „Dotiční tituly, které ČR získává, budou výrazným způsobem orientovány právě směrem ke snížení dopadu na změny klimatu. Takže EU vynaloží na splnění cílů poměrně velké peníze. Jen na oblast energetiky bude k dispozici zhruba 1,2 miliardy eur a další zdroje na energetické úspory bude mít ministerstvo životního prostředí,“ uvedl Tomáš Novotný.

Pavel Zámyslický, ředitel odboru změny klimatu na ministerstvu životního prostředí, se ve svém příspěvku věnoval reformě trhu s emisními povolenkami, která je rovněž součástí evropského rámce do roku 2030. „Už samotné přijetí cílů 2030 cenu emisních povolenek zvýšilo, přestože je jich momentálně na trhu přebytek a jejich cena nemotivuje firmy k investicím do snižování emisí,“ řekl Pavel Zámyslický.

Pohled českého průmyslu na nové evropské cíle přiblížil Jakub Vít, zastupující Svaz průmyslu a dopravy ČR. „Je to hezká vize, která by mohla fungovat, ale když se podíváme na reálnou implikaci dosavadních cílů a řešení v jednotlivých státech, tak si troufám tvrdit, že za poslední čtyři roky se drtivá většina členských států EU uchýlila k vlastním řešením,“ řekl. „Vize dává smysl, problém je ale implementace, vymahatelnost a nalezení společenské shody,“ doplnil tajemník viceprezidenta Svazu průmyslu a dopravy ČR.

Skeptický názor k implementaci energetických cílů projevil také Tomáš Sequens, advokát se specializací na energetické právo z advokátní kanceláře Kocián Šolc Balaščík. „Například energetický zákon byl za 14 let novelizován dvacetkrát, a z toho pochopitelně plyne špatná podnikatelská předvídatelnost,“ uzavřel vystoupení řečníků Tomáš Sequens.

Závěry

1. Při hledání cest, jak naplnit energeticko-klimatické cíle EU do roku 2030, je v první řadě potřeba se poučit z dopadů praktické realizace energetických cílů do roku 2020. Kolaps trhu s emisními povolenkami dnes nemotivuje k investicím do nízkouhlíkových technologií. Průměrné ceny elektřiny v Evropě jsou na dvojnásobku cen v USA, což je částečně způsobeno i dotacemi na obnovitelné zdroje. Drahá energie má negativní dopady na konkurenceschopnost evropského hospodářství a zajištění energetické bezpečnosti je nadále problémem. Těchto chyb je potřeba se v budoucnu vyvarovat, aby dál neklesal význam evropské ekonomiky v globálním měřítku.

2. Boj o podobu evropské a české energetiky po roce 2020 teprve teď začíná.

Dosud se jednalo o politických cílech, nyní nastane fáze, kdy se začnou utvářet evropské směrnice, které budou následně implementovány členskými státy do vnitrostátních právních předpisů. Teprve tento proces určí, jak tyto politické cíle plnit. Zástupci českého státu by proto měli svou pozornost nasměrovat právě na nastavení těchto mechanismů, aby ochránili české spotřebitele a neohrozili konkurenceschopnost českých firem.

3. Evropská rada se shodla na závazném podílu 27 % energie z obnovitelných zdrojů na koncové spotřebě energie na úrovni EU. Podle propočtů společnosti ČEZ představuje tento podíl v energetice ve skutečnosti 47 %. Přijetí závazného cíle znamená, že obnovitelné zdroje budou jedním z mála rostoucích segmentů energetiky. Podpora jejich výstavby by měla probíhat na tržním principu tak, aby nedeformovala trh s elektřinou a nezatěžovala neúměrně koncové spotřebitele v Evropě.

4. V rámci 2030 přibyl nový, zatím nezávazný a orientační cíl, kterým je dosáhnout na celoevropské úrovni 27 % energetických úspor oproti projekci objemu spotřeby z roku 2007. Stanovení tohoto cíle bylo motivováno snížením závislosti Evropy na dovozu energie. Při naplňování tohoto cíle, je ale potřeba zvolit takové nástroje, které nezvýší závislost na dovozu plynu z Ruska.

5. Na podzim roku 2015 proběhne v Paříži klíčový summit OSN o klimatických změnách, takzvané nové Kjóto. Na něm se ukáže, zda se i ostatní světové mocnosti připojí k boji za snižování emisí skleníkových plynů. Pokud se tak nestane, je otázkou, zda a jak EU přehodnotí své cíle, aby i nadále mohla obstát v globální konkurenci. ■